

Spis treści

CZĘŚĆ I

GEOGRAFIA FIZYCZNA OGÓLNA Z ELEMENTAMI GEOLOGII

1. System nauk o Ziemi	15
2. Zagadnienia kartograficzne	18
2.1. Odwzorowania kartograficzne	18
2.2. Mapy	22
2.3. Metody przedstawiania rzeźby terenu	24
2.4. Metody przedstawiania cech ilościowych na mapach	26
3. Układ słoneczny	32
3.1. Elementy Układu Słonecznego	32
3.2. Kształt i rozmiary Ziemi	34
3.3. Ruch wirowy Ziemi i jego następstwa	35
3.4. Ruch obiegowy Ziemi i jego następstwa	36
3.5. Współrzędne geograficzne	37
3.6. Dobowa rachuba czasu	38
3.7. Kalendarz	39
4. Atmosfera	41
4.1. Skład i budowa atmosfery	41
4.2. Promieniowanie w atmosferze	44
4.3. Temperatura powietrza	46
4.4. Ciśnienie atmosferyczne	48
4.5. Ogólna cyrkulacja powietrza	49
4.6. Masy powietrza i fronty	51
4.7. Monsuny i wiatry lokalne	54
4.8. Inne zjawiska atmosferyczne	56
4.9. Wilgotność powietrza	59
4.10. Chmury	60
4.11. Opady	61

4.12. Pogoda i klimaty kuli ziemskiej	64
4.13. Ekstremalne wartości klimatyczne	67
5. Hydrosfera	69
5.1. Obieg wody w przyrodzie	69
5.2. Oceany i morza	70
5.3. Skład chemiczny wody morskiej	71
5.4. Temperatura wód morskich	72
5.5. Falowanie	73
5.6. Prądy morskie	74
5.7. Pływy	76
5.8. Wody podziemne	78
5.9. Źródła	81
5.10. Rzeki	83
5.11. Jeziora i bagna	84
5.12. Lodowce	87
6. Litosfera	91
6.1. Budowa wnętrza Ziemi	91
6.2. Teoria płyt litosfery	94
6.3. Minerale	97
6.4. Skały	99
6.5. Złoża mineralne	103
6.6. Metody badań geologicznych	105
6.7. Procesy endogeniczne i egzogeniczne	108
6.8. Procesy epejrogeniczne (ładowotwórcze)	108
6.9. Procesy orogeniczne (górotwórcze)	109
6.10. Izostazja	111
6.11. Procesy plutoniczne	113
6.12. Procesy wulkaniczne	114
6.13. Trzęsienia Ziemi	118
6.14. Wietrzenie	121
6.15. Grawitacyjne ruchy masowe	124
6.16. Działalność wiatru	125
6.17. Działalność wód płynących	129
6.18. Zjawiska krasowe	135
6.19. Działalność lodowców	139
6.20. Działalność morza	144
6.21. Ukształtowanie powierzchni Ziemi	149
6.22. Historia geologiczna Ziemi	153
7. Gleby	170
7.1. Proces glebotwórczy	170

7.2. Profil glebowy	171
7.3. Typy gleb	173
8. Biosfera	177
8.1. Formacje roślinne na Ziemi	177
8.2. Strefy roślinne	177
8.3. Piętra roślinne	182
8.4. Świat zwierzęcy lądów i mórz	184

CZĘŚĆ II

GEOGRAFIA EKONOMICZNA ŚWIATA

1. Środowisko geograficzne jako podstawa działalności człowieka ..	191
1.1. Zasoby naturalne	193
1.2. Wpływ człowieka na środowisko geograficzne	195
2. Ludność świata	202
2.1. Wzrost liczby ludności świata	202
2.2. Struktura ludności według wieku, płci i zatrudnienia	205
2.3. Rasy, narody, religie	209
2.4. Rozmieszczenie ludności na świecie	211
2.4.1. Bariery i atrakcje osadnicze	211
2.4.2. Migracje	214
2.4.3. Główne obszary koncentracji ludności	219
3. Procesy urbanizacyjne	221
3.1. Pojęcie miasta	221
3.2. Funkcje miast. Czynniki miastotwórcze	222
3.3. Typy fizjonomiczne miast	224
3.4. Zróźnicowanie procesów urbanizacyjnych	227
3.5. Społeczno-ekonomiczne aspekty urbanizacji. Problemy wielkich miast	231
4. Rolnictwo i użytkowanie ziemi	236
4.1. Wpływ czynników przyrodniczych i antropogenicznych na rozwój rolnictwa	236
4.2. Typy gospodarki rolnej	243
4.3. Struktura użytkowania ziemi	245
4.4. Kierunki użytkowania ziemi	246
4.4.1. Zboża	246
4.4.2. Rośliny bulwiaste i korzeniowe	249
4.4.3. Rośliny oleiste	250
4.4.4. Rośliny cukrodajne	252

4.4.5. Rośliny włókniste	253
4.4.6. Używki	254
4.4.7. Warzywa	255
4.4.8. Owoce jadalne	255
4.5. Chów zwierząt	256
4.6. Leśnictwo	261
5. Rybołówstwo	266
6. Problemy żywnościowe świata	269
7. Przemysł	275
7.1. Czynniki lokalizacji przemysłu	275
7.2. Czasowo-przestrzenne zróżnicowanie procesów industrializacji na świecie	279
7.3. Wielkie okręgi przemysłowe świata	284
7.4. Energetyka	289
7.4.1. Wzrost zużycia energii. Bilans energetyczny świata ..	289
7.4.2. Główne surowce energetyczne świata	291
7.4.3. Alternatywne źródła energii. Problemy energetyczne świata	297
7.5. Metalurgia	300
7.5.1. Górnictwo i hutnictwo żelaza	300
7.5.2. Górnictwo i hutnictwo metali nieżelaznych	303
7.6. Przemysł elektromaszynowy	304
7.7. Przemysł chemiczny	308
7.7.1. Główne surowce chemiczne	308
7.7.2. Główne gałęzie przemysłu chemicznego	309
7.8. Przemysł lekki	314
8. Transport	316
8.1. Czynniki rozwoju transportu. Rola transportu w gospodarce światowej	316
8.2. Transport kolejowy	318
8.3. Transport samochodowy	319
8.4. Transport lotniczy	321
8.5. Transport morski	322
8.6. Żegluga śródlądowa	325
8.7. Transport przesyłowy	326
9. Handel zagraniczny i przepływy kapitałów	328
9.1. Geograficzna i towarowa struktura handlu międzynarodowego	331
9.2. Przepływy kapitałów	333
10. Turystyka międzynarodowa	336

11. Obraz stosunków społeczno-gospodarczych we współczesnym świecie	340
11.1. Zmiany na politycznej mapie świata	340
11.1.1. Terytorialny podział świata	340
11.1.2. Rozpad systemu kolonialnego	341
11.1.3. Upadek systemu socjalistycznego	344
11.2. Podziały polityczne we współczesnym świecie	345
11.3. Zróżnicowanie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego na świecie	347
11.3.1. Mierniki poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego	349
11.3.2. Kraje wysoko i słabo rozwinięte. Przestrzenne aspekty zróżnicowania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego	351
11.3.2.1. Kraje wysoko rozwinięte	352
11.3.2.2. Kraje nowo uprzemysłowione	354
11.3.2.3. Kraje byłego obozu socjalistycznego	355
11.3.2.4. Kraje rozwijające się	356
11.4. Gospodarcze procesy integracyjne	358
11.5. Pokojowe współistnienie narodów	361

CZĘŚĆ III

GEOGRAFIA POLSKI

GEOGRAFIA FIZYCZNA POLSKI

1. Położenie geograficzne i obszar Polski	365
2. Granice Polski	367
3. Historia geologiczna Polski	368
4. Jednostki strukturalne	376
5. Surowce mineralne	380
6. Ukształtowanie powierzchni	385
7. Klimat	388
8. Wody	395
9. Morze Bałtyckie	401
10. Roślinność	404
11. Gleby	412
12. Przegląd krain naturalnych	415

GEOGRAFIA EKONOMICZNA POLSKI

1. Podział administracyjny	432
2. Ludność	434
2.1. Wzrost liczby ludności	434
2.2. Rozmieszczenie ludności	435
2.3. Struktura wieku, płci i zatrudnienia	437
3. Procesy urbanizacyjne	442
4. Przemysł	445
4.1. Rozwój przemysłu na ziemiach polskich	448
4.2. Przemysł paliwowo-energetyczny	448
4.2.1. Główne surowce energetyczne i ich wykorzystanie	448
4.2.2. Energetyka	450
4.3. Metalurgia	452
4.3.1. Górnictwo i hutnictwo żelaza	452
4.3.2. Górnictwo i hutnictwo metali niezależnych	454
4.4. Przemysł elektromaszynowy	455
4.5. Przemysł chemiczny	459
4.5.1. Główne surowce chemiczne	459
4.5.2. Główne działy przemysłu chemicznego	460
4.6. Przemysł mineralny. Surowce skalne	462
4.7. Przemysł lekki	464
4.7.1. Przemysł włókienniczo-odzieżowy	464
4.7.2. Przemysł drzewny i papierniczy	465
4.7.3. Przemysł spożywczy	466
4.8. Główne okręgi przemysłowe	469
4.9. Przemysł Polski w porównaniu z innymi krajami Europy. Możliwości rozwoju	474
4.10. Wpływ przemysłu na środowisko. Strefy zagrożenia ekologicznego	477
5. Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	481
5.1. Przyrodnicze i antropogeniczne czynniki rozwoju rolnictwa. Rola rolnictwa w gospodarce kraju	481
5.1.1. Czynniki przyrodnicze	481
5.1.2. Czynniki antropogeniczne	483
5.1.3. Rola rolnictwa w gospodarce kraju	490
5.2. Struktura użytkowania ziemi	491
5.3. Kierunki użytkowania ziemi	492
5.3.1. Zboża	492
5.3.2. Rośliny okopowe	496

5.3.3. Rośliny przemysłowe	497
5.3.4. Warzywnictwo i sadownictwo	500
5.4. Hodowla	501
5.5. Leśnictwo	506
5.6. Rybołówstwo i rybactwo	509
6. Transport i łączność	511
6.1. Transport kolejowy	511
6.2. Transport samochodowy	512
6.3. Transport lotniczy	514
6.4. Żegluga śródlądowa	515
6.5. Żegluga morska	516
6.6. Transport przesyłowy	518
6.7. Łączność	519
7. Handel międzynarodowy	521
7.1. Handel zagraniczny w powojennej historii Polski	521
7.2. Struktura geograficzna i towarowa handlu zagranicznego ..	523
8. Usługi	526
9. Turystyka	528
9.1. Infrastruktura turystyczna. Rozwój turystyki krajowej i za- granicznej	528
9.2. Główne regiony turystyczne	531
10. Warunki bytowe ludności	534
11. Polska w organizacjach międzynarodowych	536
Bibliografia	538